

На основу члана 40. став 1. тачка 72. Статута општине Мали Иђош („Службени лист општине Мали Иђош“, број 7/2019 и 10/2024), Скупштина општине Мали Иђош на 13. седници одржаној дана 20.06.2025. године доноси

РЕШЕЊЕ
О
УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА УПРАВЉАЊЕ
МИГРАЦИЈАМА У ОПШТИНИ МАЛИ ИЂОШ ЗА ПЕРИОД ОД 2025. ДО 2029.
ГОДИНЕ

Члан 1.

Усваја се Локални акциони план за управљање миграцијама у општини Мали Иђош за период од 2025. до 2029. године.

Члан 2.

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Мали Иђош“.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА – АП ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА МАЛИ ИЂОШ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ МАЛИ ИЂОШ
Број: 06-41-8/2025-02
Дана: 20.06.2025. године
Мали Иђош

Председник Скупштине општине
Шандор Ороси
Oroszi Sándor

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА
У ОПШТИНИ МАЛИ ИЋОШ ЗА ПЕРИОД 2025-2029. ГОДИНЕ**

Општина Мали Иђош, мај 2025. године

САДРЖАЈ

УВОД

Уводна реч председника	3
Шта је локални акциони план за управљање миграцијама	4
Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања	8
Одлука	9
ПОГЛАВЉЕ 1. Основни подаци о општини Мали Иђош	10
ПОГЛАВЉЕ 2. Анализа стања и анализа проблема	16
2.1. Анализа информација о миграцијским процесима у општини Мали Иђош	16
2.1.1. Избеглице	16
2.1.2. Интерно расељена лица	17
2.1.3. Повратници по реадмисији, тражиоци азила, ирегуларни мигранти	17
2.1.4. Економски мигранти и циркуларна миграција	18
2.1.5. Дијаспора	18
Закључак	19
2.2. Анализа планских докумената и нормативни оквир	20
2.3. Осврт на предходне програме подршке	21
2.4. Анализа проблема	23
ПОГЛАВЉЕ 3: Циљне групе	26
ПОГЛАВЉЕ 4: Општи и специфични циљеви и мере	27
• 4.1. Општи циљ	27
• 4.2. Специфични циљеви и мере	27
ПОГЛАВЉЕ 5. Активности- задаци за реализацију локалног акционог плана	29
ПОГЛАВЉЕ 6. Ресурси/буџет	37
ПОГЛАВЉЕ 7. Аранжмани за примену	38
ПОГЛАВЉЕ 8. Праћење и оцена успешности	40

УВОД

Уводна реч Председника општине Мали Иђош

Почетком 90-тих година започео је процес великих миграција у тадашњој СФРЈ, услед којег је велики број избеглица из Босне и Херцеговине и Хрватске нашао уточиште у Србији, а између осталих и у нашој општини.

Крајем 90-тих година поново креће талас миграција, са којим се у општину Мали Иђош насељавају и интерно расељена лица са Косова.

У каснијим периодима се појављују нове мигрантске кризе које захватају готово цео свет, па тако и Србију.

Општина Мали Иђош годинама улаже напоре да што више помогне у решавању проблема избеглих и интерно расељених лица, а све у циљу побољшања њихових животних услова, смањења сиромаштва и што боље интеграције ове категорије грађана.

Уз подршку Владе Србије, Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Јединице за управљање пројектима и уз помоћ Европске уније, општина Мали Иђош је током предходних десет година кроз откуп сеоских домаћинстава и доделу пакета грађевинског материјала за адаптацију постојећих објеката и завршетак започете градње успела да реши стамбено питање 98 избегличких и интерно расељених породица.

Поред избеглица и ИРЛ, општина Мали Иђош је идентификовала још две мигрантске категорије које играју веома велику улогу у даљем развоју општине у свим областима, а то су:

Економски мигранти и Дијаспора, који значајно утичу на број и структуру становништва у општини.

Процес планирања ЛАП-а је спроведен кроз идентификовање потреба и специфичних проблема избеглица, интерно расељених лица, али и других мигрантских група, на територији општине Мали Иђош. План представља темељ и основ за могућа решавања проблема миграната и изражавамо спремност за реализацију циљева постављених у Локалном акционом плану за унапређење положаја истих у току планираног периода како би се смањило свеукупно друштвено сиромаштво и повећао ниво социјалне укључености у живот локалне заједнице. Поред тога, овај документ посебно има у виду чињеницу да је управљање миграцијама нераскидиво повезано са питањима економског и социјалног развоја локалне заједнице, као и циљевима популационе политике. У том смислу, општина Мали Иђош предлаже овај акциони план у сврху креирања планске базе која ће омогућити системско решавање уочених проблема у области управљања миграцијама, уз нагласак да ће главни правац деловања бити усмерен на стварање друштвено и економски прихватљивог амбијента, у ком је могуће искористити позитивне утицаје које миграције могу имати на развој локалне заједнице, уз ублажавање њихових негативних ефеката.

Општина ће бити отворена за сарадњу, а План ће спроводити локални кадрови уз ослањање на стручно знање и искуства у пракси, и уз подршку Комесаријата за избеглице Републике Србије. План представља израз принципа солидарности и једнаких могућности да се најугроженијим друштвеним групама међу којима је и ова група грађана пружи додатна друштвена подршка.

Надамо се да ће план послужити свим заинтересованим појединцима, институцијама и организацијама да појачају своје активности и постигну још боље резултате у овој области. Изражавам захвалност свима који су били ангажовани на изради и креирању овог Плана и спремност да реализујемо постављене циљеве истог зарад ублажавања и решавања проблема ове категорије грађана и њихове што боље интеграције у живот локалне заједнице.

Председник општине Мали Иђош
Марко Лазић

Шта је локални акциони план за управљање миграцијама

Локални акциони план представља процес планирања унапређења положаја мигранатских група у општини Мали Иђош, доношењем одлука о томе које промене значајне за живот мигранатских група, а самим тим и на демографску и економску будућност општине, намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода.

Тај процес се заснива на анализи стања, анализи проблема, одређивању приоритетних група, стратешких циљева, и идентификовању и планирању имплементације циљева.

Локални акциони план за управљање миграцијама посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може, или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.

Статус избеглице у Републици Србији, Комесаријат за избеглице и миграције признаје у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10).

Статус избеглице у Републици Србији, Комесаријат за избеглице и миграције признаје у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10).

Интерно расељена лица су она које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.

Повратници по основу споразума о реадмисији су лица која су добровољно или присилно враћена из држава у којима су неосновано боравила (одбијен захтев за азил, истекла виза) у земље порекла, на основу потписаног споразума о реадмисији између Европске заједнице и Републике Србије.

Споразум између Републике Србије и Европске уније о реадмисији лица која незаконито бораве који је ступио на снагу 01. јануара 2008. године уговорне стране су регулисале процедуру повратка особа које не испуњавају или више не испуњавају услове за улазак или боравак на територији државе уговорнице.

Споразум између Републике Србије и Европске уније о реадмисији за лица која незаконито бораве у земљама Европске уније, који је ступио на снагу 01. јануара 2008. године, уговорне стране су регулисале процедуру повратка особа које не испуњавају, или више не испуњавају услове, за улазак или боравак на територији државе уговорнице.

Влада Републике Србије је 13. фебруара 2009. године усвојила Стратегију реинтеграције повратника по онову Споразума о реадмисији („Службени гласник РС“, број 15/09). Усвојен је и Акциони план за спровођење Стратегије реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији за период 2009. и 2010. године.

Тражиоци азила/ лица која траже азил су лица која поднесу захтев за азил на територији Републике Србије, а о чијем захтеву није донета коначна одлука. То значи да су та лицаскладу са важећом законском регулативом, на територији Републике Србије затражила неки од видова међународне заштите на законом прописан начин. У складу са одредбама Закона које се односе на смештај и обезбеђивање основних животних услова за лица која траже азил Влада Републике Србије оснива центре у којима они бораве и у буџету обезбеђује средства за функционисање центара.

Лица која су добила азил су лица која имају право на боравак и заштиту које има странац којем је, одлуком надлежних органа, одобрено право на уточиште или супсидијарну заштиту.

Уточиште - право на боравак и заштиту које се даје избеглици на територији Републике Србије за кога надлежни орган утврди да оправдано страхује од прогона у држави порекла или држави уобичајеног боравишта.

Супсидијарна заштита – заштита коју Република Србија одобрава странцу који би у случају повратка у државу порекла или државу уобичајеног боравишта био изложен трпљењу озбиљне неправде и који не може или који се због такве опасности не жели ставити под заштиту те државе.

Привремена заштита је заштита која се одобрава одлуком Владе у случају масовног прилива расељених лица која се не могу вратити у државу свог порекла или државу уобичајеног боравишта.

Ирегуларни мигранти (мигранти у потреби без утврђеног статуса) су на територију Републике Србије ушли из суседних земаља а пореклом су из ратом захваћених подручја Блиског Истока и Африке. У складу са појачаним приливом миграната, Влада Републике Србије је 18. јуна 2015. године основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова коју чине министри пет ресорних министарстава, укључујући представника Комесаријата за избеглице и миграције. Радна група је формирана са задатком да прати, анализира и разматра питања мешовитих миграционих токова у Републици Србији са посебним освртом на проблеме у овој области, даје анализе стања и предлоге мера за решавање уочених проблема и усклађивање ставова надлежних државних органа и других организација и институција које се баве питањем мешовитих миграционих токова.

Економски мигрант – лица која траже посао, јесу запослена или су била запослена у месту које је више или мање удаљено од места његовог становања.

Радник мигрант може обављати посао унутар граница сопствене државе, а може одлазити на рад у друге земље.

Циркуларна миграција - привремено и обично понављајуће кретање лица између матичне области и области дестинације, обично у сврху запослења. Она представља устаљени образац мобилности становништва, било да се ради о међудржавној или рурално-градској.

Дијаспора - Према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1), дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и из региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству.

Жртве трговине људима - свако физичко лице подвргнуто трговини људима. Трговина људима је врбовање, превоз, пребацивање, предаја, продаја, куповина, посредовање у продаји, скривање или држање другог лица, уз примену силе или претње, довођењем у заблуду или одржавањем у заблуди, злоупотребом овлашћења, поверења, односа зависности, тешких прилика другог, задржавањем личних исправа или давањем или примањем новца или друге користи, у циљу експлоатације његовог рада, принудног рада, вршења кривичних дела, проституције или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачења, употребе у порнографске сврхе, успостављања ропског или њему сличног односа, ради одузимања органа или дела тела или ради коришћења у оружаним сукобима (у складу са одредбама Кривичног законика).

Локални акциони план за управљање миграцијама у општини Мали Иђош, настао је као резултат процеса планирања или планских одлука којима су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

Процес израде Локалног акционог плана за управљање миграцијама у општини Мали Иђош, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

Локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;

- Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке, мигранатау локалној заједници;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама миграната у општини Мали Иђош, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са потенцијалним корисницима/цама и састанака са локалним актерима, резултати из Упитника за породице избеглих лица спроведеног у општини Мали Иђош, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Општинског повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд.

Стратешки оквир ЛАП-а одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним у сету документата донетим на националном и локалном нивоу а од значаја су за управљање миграцијама. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај ЛАП узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике.

Локални акциони план за Управљање миграцијама на територији општине Мали Иђош доноси се за период од 4 године, до 2029. године.

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за управљање миграцијама у општини Мали Иђош, формиран је општински Савет за миграције који чине представници/це: локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и Повереништво за избеглице, институције система које се на локалном нивоу баве питањима миграната и Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије.

Улога Савета била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглица, интерно расељених лица и повратника
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћење и оцењивање успешности ЛАП-а;
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини општине на усвајање.

Чланови/ице Савета за миграције општине Мали Иђош су:

1. Радован Дакић, члан Општинског већа, - председник
2. Лана Вујић Косендар, в.д. директора центра за социјални рад општине Мали Иђош, - заменик председника
3. Бауцал Александар, Начелник ПС Мали Иђош, - члан
4. Милица Лаличић – Национална служба за запошљавање, филијала Мали Иђош - члан
5. Мајорош Шомођи Хермина – руководиоца Одељења за општу управу, заједничке послове, друштвене делатности и скупштинске послове - члан
6. Соња Челебић, Повереник за избеглице и миграције, - члан

Захваљујемо се свим члановима/ицама Савета за миграције општине Мали Иђош на учешћу у процесу планирања.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници/це, Канцеларије за локални економски развој, других институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника/ца који су повремено учествовали у консултативном процесу.

Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије на подршци при изради плана.

Одлука

о усвајању Локалног акционог плана за управљање мигранцијама у општини Мали
Иђош за период 2025-2029. године

Члан 1

Усваја се Локални акциони план за управљање мигранцијама у општини Мали
Иђош за период 2025-2029. године.

Члан 2

Ову Одлуку са прилогом Локалног акционог плана из члана 1 ове одлуке
објавити у „Службеном листу општине Мали Иђош“.

Члан 3

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном
листу општине Мали Иђош“.

Скупштина општине Мали Иђош

Председник

скупштине Мали Иђош

Број:

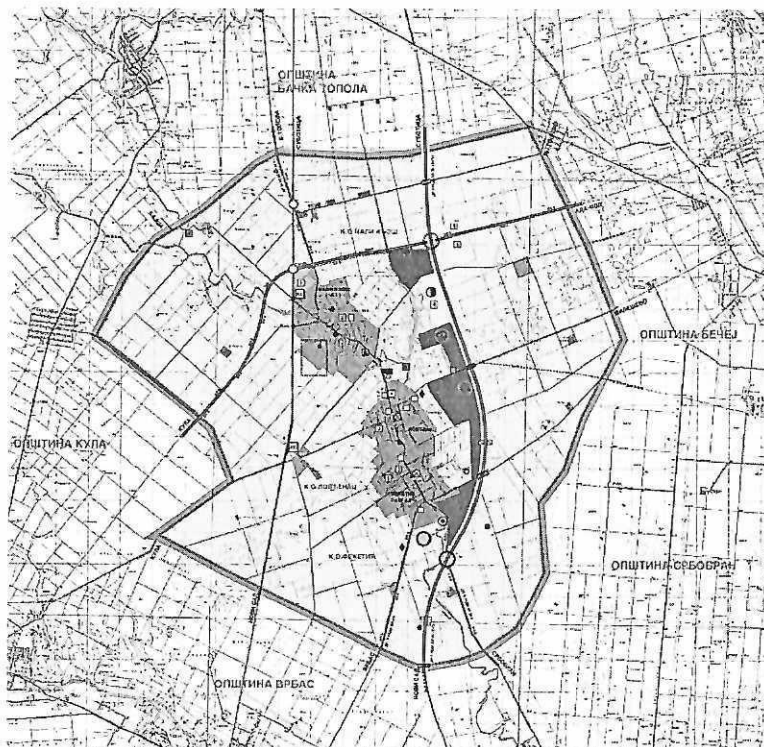
Дана:

Мали Иђош

ПОГЛАВЉЕ 1.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ МАЛИ ИЋОШ

Општина Мали Иђош налази се у централном делу Северно Бачког округа у долини Криваје, на важном путном и железничком коридору Нови Сад-Суботица и простире се на површини од 181 км², што је 0.84 % територије АП Војводине, коју сачињавају три насеља: Мали Иђош, Ловћенац и Фекетић. Територија Општине се простире од 45° и 37' СГШ до 45° 45' СГШ и од 19° и 34' до 19° 46' ИГД по Гриничу и на надморској висини од 88 до 112 метара.

Слика 1 Приказ општине Мали Иђош

Подручје Општине се граничи са северне стране са општином Бачка Топола, са запада са општином Кула, са истока са општином Бечеј, са југоистока са општином Србобран и са југа са општином Врбас (Слика 1). Најзначајније саобраћајнице које прелазе територију Општине су међународни железнички и друмски правци. Поред аутопута Е-75 Београд - Нови Сад – Суботица, преко територије општине пролазе магистрални пут М – 22.1 Београд - Нови Сад – Суботица и регионални пут П – 118 Фекетић – Врбас. Поред друмског, пролази и међународна железничка пруга Београд – Нови Сад – Суботица – Будимпешта, са новом железничком станицом смештену између Ловћенца и Малог Иђоша.

Река Криваја протиче правцем северозапад– југоисток и дели Општину на два приближно једнака дела. Насеља Ловћенац и Фекетић су такорећи спојена, док је центар Малог Иђоша удаљен од центра Ловћенца око три километра. Сва три насеља имају свој вртић и основну школу, пошту, амбуланту (у склопу Дома здравља), културно уметничко друштво, разна цивилна удружења и организације.

Према подацима Републичког завода за статистику из 2022.г. на територији општине Мали Иђош, живи 9923 становник, различите националне припадности.

Табела 1: Национална структура становништва општине Мали Иђош према подацима Пописа из 2022. Године

Национална припадност	Број
Албанци	45
Бошњаци	1
Бугари	1
Буњевци	3
Југословени	29
Мађари	5174
Македонци	11
Муслимани	33
Немци	5
Роми	372
Румуни	/
Руси	1
Русини	20

Национална припадност	Број
Словаци	3
Словенци	3
Срби	2313
Украјинци	12
Хрвати	22
Црногорци	1226
Остали	122
Не желе да се изјасне	240
Изјаснили се у смислу регионалне припадности	31
Непознато	316
Укупно	9983

Као што се види из Табеле 1, већинско становништво чине Мађари, 5174, затим следе Срби са 2313, Црногорци 1226, Роми 372, Неизјашњени 240 и у знатно мањем броју остали. На територији општине Мали Иђош у службеној употреби су српски језик, ћирилично и латинично писмо, мађарски језик и писмо и црногорски језик и писмо.

Табела 2: Становништво према старости и полу општине Мали Иђош према попису из 2022. године

Година старости	Укупно	Пол	
		Мушкарци	Жене
	9983	4848	5135
0-4	540	258	282
5-9	522	265	257
10-14	555	281	274
15-19	552	276	276
20-24	540	283	257
25-29	524	272	252
30-34	545	281	264
35-39	653	344	309
40-44	631	313	318
45-49	667	353	314
50-54	639	320	319
55-59	694	324	370
60-64	782	371	411
65-69	787	363	424
70-74	612	295	317
75-79	362	129	233
80-84	245	92	153
85 и више	133	28	105
Пунолетни	8019	3865	4154
Просечна старост	42,94	41,53	44,28

Табела 3: Густина насељености општине Мали Иђош у периоду од 1948. до 2022. према попису из 2022. године

Година	Број становника	Број становника по км ²
1948	17683	98
1953	16767	93
1961	17144	95
1971	15651	86
1981	14975	83
1991	14137	78
2002	13494	75
2011	12031	66
2022	9923	55

Евидентан је вишедеценијски тренд смањења густине насељености, што се види из табеле 3, где смо 1953. године имали 93 становника по км², а 2022. године 55 становника по км². Кретање становништва на подручју општине Мали Иђош, поред апсолутног смањења становништва, карактеришу три основне детерминанте: а) низак наталитет, б) повећање стопе морталитета и в) миграциони процеси. Повећан број одлазака младих у градове условљава и релативно неповољну образовну структуру и одлив кадрова.

Табела 4: Становништво старо 15 и више година према школској спреми и полу општине Мали Иђош према попису из 2022. године

Школска спрема	Пол	
	Мушкарци	Жене
Укупно	4044	4322
Без школске спреме	40	97
Непотпуно основно образовање	176	341
Основно образовање	970	1294
Средње образовање	2430	2091
Више образовање	152	162
Високо образовање	271	334

Табела 5: Становништво према незапослености у општини Мали Иђош, према попису из 2022. године

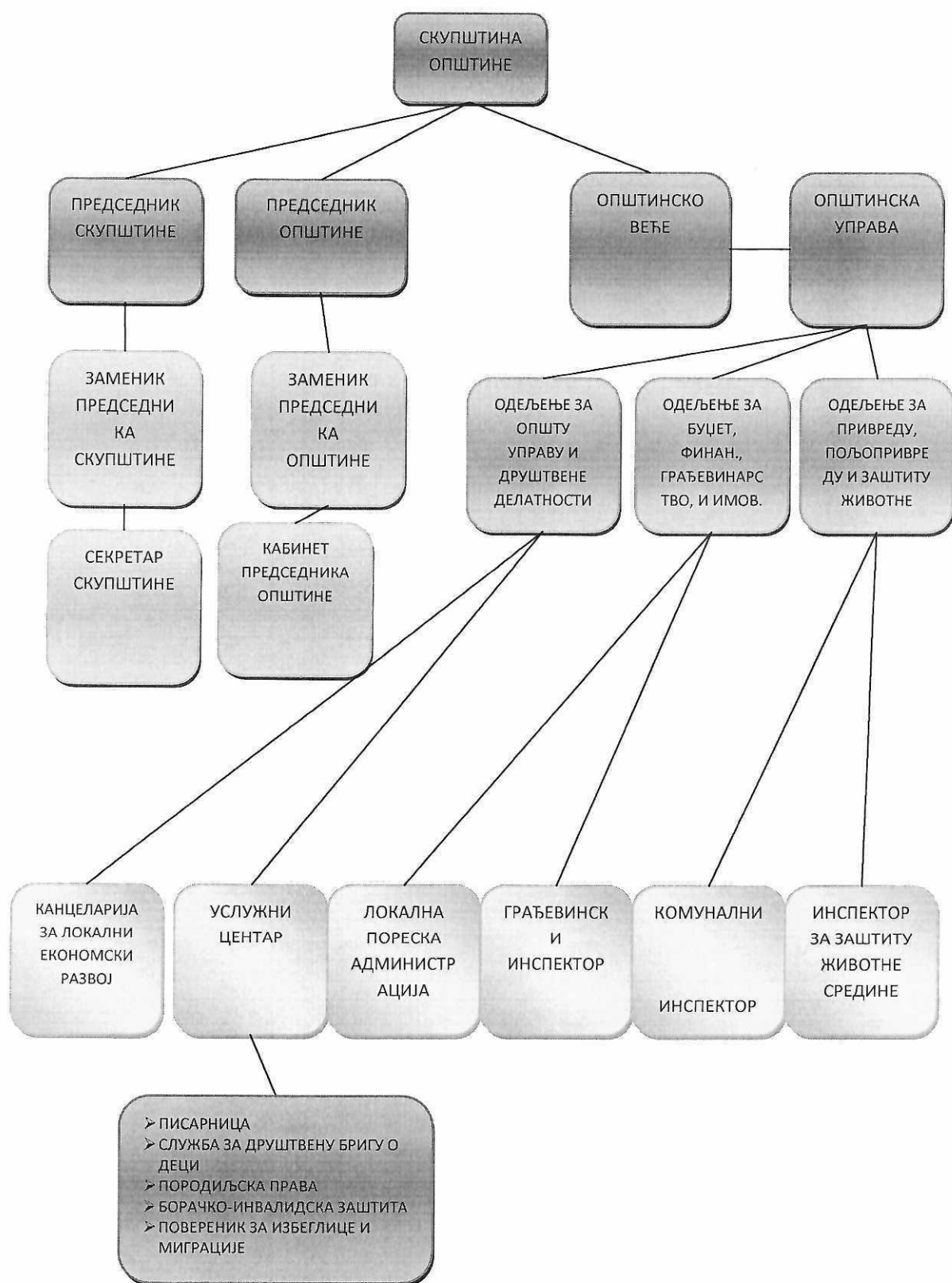
Укупно	Пол	
	Мушкарци	Жене
1402	620	782

У општини Мали Иђош заступљена су мала и средња предузећа. Привреду карактерише доминантност примарне пољопривредне производње, а одвија се на површини од 16929 ха, што чини 93.4% укупне територије општине Мали Иђош. У приватној својини је 13000 ха пољопривредног земљишта. Пољопривредно земљиште представља највреднији природни потенцијал који пружа услове за разноврсну пољопривредну производњу.

У складу са Стратегијом развоја општине Мали Иђош 2017-2027.г., а уз помоћ средстава која су обезбеђена из покрајинског буџета преко Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, тренутно је на територији општине у току инфраструктурно опремање индустријске зоне, а у току су и преговори са инвеститорима, тако да се очекује отварање нових фабрике, а самим тим и велики број нових радних места.

Јединице локалне самоуправе, пружа подршку грађанима кроз различите врсте новчане помоћи кроз једнократну новчану помоћ, подршка студентима са високим просеком кроз општинску стипендију, бесплатне месечне карте за ученике средњошколце, који се школују ван територије општине.

Структура локалне самоуправе општине Мали Иђош

ПОГЛАВЉЕ 2:

АНАЛИЗА СТАЊА И АНАЛИЗА ПРОБЛЕМА

2.1. Анализа информација о миграцијским процесима у општини Мали Иђош

Миграције становништва представљају комплексну друштвену појаву, која уз природни прираштај непосредно утиче на размештај становништва и популациону динамику неког простора, односно промену његових демографских потенцијала.

Пре Другог светског рата, општину Мали Иђош су чинила три насеља Szekics (данашњи Ловћенац), Bácsfeketehegy (данашњи Фекетић) и Kishegyes (данашњи Мали Иђош), насељена мађарима и немцима. Након рата, Немци напуштају овај крај, а у потрази за бољим условима за живот, у општину се досељавају колонисти из Црне Горе (у Секић и Бачфeketехеђ). По именичном регистру колонизирани су 732 фамилије са укупно 5.811 чланова. Заједно са Мађарима који су ту остали (у месту Мали Иђош и Фекетић) општина 1948.г. броји 17683 становника, са густином насељености 98 становника по км². Многи Црногорци нису могли да се навикну на војвођанску равницу и убрзо су се вратили у родни крај. Они који су остали су се интегрисали са мађарским становништвом.

Услед смањења наталитета и ниског природног прираштаја број становника у општини је био у константном благом опадању, тако да је 1991. г. општина бројала 14.137 становника, што је готово 20% мање у односу на 1948.г.

Након избијања ратних сукоба на простору бивших југословенских република (деведесетих година), велики број избеглица из Хрватске и Босне и Херцеговине се досељава у општину Мали Иђош, и структура становништва се поново мења, али већинско становништво и даље чине Мађари.

Привредна и економска ситуација у општини не успева да задовољи потребе за запослењем и економским развојем, како домаћег становништва, тако ни избеглица и долази до константног одлива становништва, тако да је, према попису из 2022.г. број становника у општини 9.923, што је за чак 43,89% мање од броја становника забележеног 1948.г.

2.1. 1. Избеглице

Под избеглим лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Долазак избеглица у општину Мали Иђош почео је након избијања ратних сукоба у бившим југословенским републикама 1991.г и до 2001.г. евидентирано је укупно 1.219 лица и то:

- У периоду од 1992-1994. г. 266 пријављених избеглих лица;
- У периоду од 1995–1996.г. након војне операције „Олуја“, 102 пријављена прогнана лица;
- У периоду од 1995-1997.г. након потписивања Дејтонског споразума 323

- пријављена избегла лица;
- У периоду од 1998-1999.г. након реинтеграције Сремско-Барањске области у Хрватску 502 пријављена лица;
- И у наредним годинама још 26 лица.

Највећи број избеглица је у нашу општину дошао из Хрватске, и они чине око 75% укупног броја избеглих лица.

У односу на укупан број становника у општини Мали Иђош, избеглице су у датом моменту чиниле око 10% становништва. Међутим, с обзиром да општина Мали Иђош спада у групу неразвијених општина, велики број избеглих лица је тежио ка одласку у развијеније градове и општине које су пружале боље услове за запошљавање и интеграцију.

Ова чињеница је довела до тога да је на попису избеглица који је организовао Комесаријат 2005. године евидентирано 720 избеглица од којих је за 557 лица донето Решење о престанку својства избеглице док је за 163 лица потврђен статус.

У наредном периоду је већина од ових 163 лица поднела захтев за престанак избегличког статуса ради регулисања пребивалишта у републици Србији, тако да тренутно у општини Мали Иђош имамо још само 2 лица са важећом избегличком легитимацијом и то су лица старија од 65 година.

Према подацима Комесаријата за избеглице Републике Србије на дан 20.06.2024. године, на територији општине Мали Иђош регистровано је 52 избеглица¹.

2.1.2. Интерно расељена лица

Под интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су изложена присилном напуштању својих домова али су остали у границама своје државе.

Према попису из 2000. године, у општини Мали Иђош је ивидентирано 115 интерно расељених лица, а тај број се у међувремену повећавао, тако да тренутно у општини живи 132 интерно расељена лица евидентирана у повереништву. Већина ових лица су у међувремену пријавила пребивалиште на територији општине Мали Иђош, тако да тренутно имамо само још 4 лица са важећом расељеничком легитимацијом чије пребивалиште је и даље на просторима КИМ.

Око 90% ИРЛ су ромске, ашкалијске или египћанске националности. Код ове социјалне групе је, поред материјалног сиромаштва, евидентна и ниска стопа образованости, као незаинтересованост за могућност заснивања радног односа. Приходи су им, углавном, социјална давања (материјална брига о породици, дечији додатак...)

2.1.3. Повратници по реадмисији, тражиоци азила, ирегуларни мигранти

На територији Општине у предходном периоду су евидентирана 3 повратника по реадмисији, док тренутно нема пријављених тражилаца азила, ни ирегуларних миграната у потреби без утврђеног статуса.

¹ <https://kirs.gov.rs/media/uploads/44Stanje%20izb-irl%20po%20opstinama%202024.pdf>

2.1.4. Економски мигранти и циркуларна миграција

Економски мигранти – лица која траже посао, јесу запослена или су била запослена у месту које је више или мање удаљено од места његовог становања. Радник мигрант може обављати посао унутар граница сопствене државе, а може одлазити на рад у друге земље.

Иако има изузетно повољан географски положај, општина Мали Иђош спада у групу неразвијених општина.

На територији општине постоје и раде три предшколске установе и три основне школе (свако од три насеља по једно), међутим, нема средњих школа, и деца већ са 14-15 година почињу да путују у околне градове ради школовања (путују или су смештени у ученичке домове), тако да већ у том узрасту постају циркуларни мигранти.

Након завршене средње школе, деца која настављају школовање одлазе у веће градове (најчешће Нови Сад, Суботица и Београд), и након завршеног вишег или високог образовања, углавном остају у тим градовима због већих могућности запослења и даљег усавршавања и постају економски мигранти.

Према попису из 2022.г., у образовној структури становништва старог 15 и више година на подручју општине Мали Иђош 10,2% становништва је са вишом или високом стручном спремом, међутим, већина ове групе становништва има пријављено пребивалиште у општини Мали Иђош, али је боравак у другим градовима.

Поред наведених, евидентан је одлазак младих и радно способних становника општине ради запослења, као и одлазак младих брачних парова са децом.

2.1.5. Дијаспора

Према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1), дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и из региона, као и њихове потомке.

Одлазак у друге земље у потрази за „бољим животом“ и економским бољитком је одувек био опција за економски угрожена подручја.

Ратна дешавања деведесетих година и криза која је настала услед њих, покренула је талас миграција, како у целој Србији, тако и у нашој општини. Велика економска криза, немогућност запослења и зарада, подстакла је становнике да одлазе у друге земље (најчешће Мађарска и Немачка). Чињеница да су већинско становништво у општини чинили припадници мађарске националности, који су имали двојно држављанство је у многоме допринела исељавању становништва у друге државе. Тренд исељења се, у нешто мањој мери наставио и још увек траје.

Термин “одлив мозгова” подразумева велике, врло често масовне, миграције високообразованог становништва, који се одвија у два правца: један ка иностранству, а други ка већим градовима унутар Републике Србије, и он је, на жалост, веома карактеристичан за општину Мали Иђош.

ЗАКЉУЧАК

Од евидентираних лица у избегличкој популацији извешан број избеглих лица се успешно интегрисао, услед дужине миграцијског стажа, образовања и других околности. Иако Општина Мали Иђош због неразвијености није представљала примамљиву дестинацију за ову популацију, велики број избеглица и ИРЛ се трајно настанио на територији општине, углавном због коректног пријема код домаћег становништва, али и због повољних цена стамбених јединица као и због близине великих центара као што су Нови Сад и Суботица.

Тренутно у општини Мали Иђош имамо само 2 лица која још увек имају избеглички статус. Унутар избегличке и расељеничке популације миграције трају и данас у погледу промене места боравка како у Општини тако и на територији целе Републике Србије, али и иностранства.

За ИРЛ је евидентан и проблем необразовања, језичка баријера, непоседовање личних докумената, као и незаинтересованост за запослење и ослањање на социјална давања за старија лица, док се код млађе генерације ИРЛ уочава већи степен образованости и жеља за заснивањем радног односа.

Највећи проблем у нашој општини, како за избеглице, тако и за домаће становништво, представља мала понуда адекватних послова на тржишту рада, и то представља један од основних разлога одласка све већег броја становника, а нарочито младих.

Кретање становништва на подручју општине Мали Иђош, поред апсолутног смањења становништва, карактеришу три основне детерминанте:

- (а) низак наталитет,
- (б) повећање стопе морталитета и
- (ц) миграциони процеси.

Подручје општине Мали Иђош спада у групу емиграционих и депопулационих подручја. Сва три насеља бележе пад броја становништва, при чему највећи одлив становништва у последњих 30 година има насеље Мали Иђош (са 6.603 -1971.године на 4.118 – 2022. Године, што је, чак за 37,6% мање), док је укупан проценат пада броја становника у општини у том периоду 36,59%.

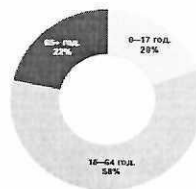
Из општине мигрира, углавном млађе радно способно становништво, док у општини остају старији, тако да од укупног броја домаћинства, чак 25% чине домаћинства чији су сви чланови старији од 64 године.

Становништво према старосним групама и полу, 2022–2023.

	2022		2023	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	392	364	378	364
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	416	448	427	443
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	227	216	219	230
Деца старости 0–17 година	979	982	968	986
Број младих (15–29 година)	788	828	779	819
Радни контингент становништва (15–64 година)	3099	3141	3053	3108
Укупан број становника	5144	4856	5102	4821

Извор: Процена становништва, РСГ

Становништво према старосним групама, 2023.

Извор: Процена становништва, РСГ

2.2. Анализа планских докумената и нормативни оквир

Анализа или Преглед докумената који регулишу питања миграција обухвата низ међународних, регионалних, националних и локалних стратешких докумената релевантних за ову област, као и актуелни законски оквир који регулише питања миграната у Републици Србији од којих су кључни:

- Међународна и национална стратешка докуманата и актуелни законски оквир:
  - Избегличко право - 1951 Женеvsка конвенција, протокол 1967
  - Људска права – Међународне конвенције, Комитети УН-а у Женеви обавеза државе да извештава
  - Миграциони (Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама)
  - Развојни (2030 Агенда)
- Регионални
  - Европска конвенција за људска права (1950) – Савет Европе
  - Директиве Европске Уније – Систем азила (Даблин, ЕУРОДАК, а азилној процедури, о привременој заштити)
- Национални
  - Устав Републике Србије
  - Закон о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ“ бр. 42/2002, „Службени гласник РС”, број 45/2002),
  - Закон о азилу и привременој заштити ("Службени гласнику РС", бр. 24/2018)
  - Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/12),
  - Закон о странцима („Службени гласник РС”, бр. 24/18 и 31/19),
  - Закон о граничној контроли („Службени гласник РС”, број 24/18)
  - Закон о азилу и привременој заштити („Службени гласник РС”, број 24/18).
  - Законом о запошљавању странаца („Службени гласник РС”, бр. 128/14, 113/17, 50/18 и 31/19).
  - Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17 – др. закон и 113/17)
  - Закон о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и о њиховој заштити („Службени гласник РС”, бр. 91/15 и 50/18)
  - Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – др. закон и 10/19), Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – др. закон и 6/20) и Закон о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 73/18, 67/19 и 6/20), Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС” бр. 88/17, 27/18 – др. закони, 10/19 и 6/20)
  - Закон о дијаспори и Србима у региону („Службени гласник РС”, број 88/09)
  - Законом о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС”, број 87/11)
  - Законом о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС”, број 87/11)
  - Стратегија за управљање миграцијама („Службени гласник РС”, број 59/09)
  - Стратегија о економским миграцијама Републике Србије за период 2021-2027. године ("Службени гласник РС", број 21/20)

- Стратегија очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне државе и Срба у региону („Службени гласник РС”, бр. 4/11 и 14/11)
  - Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији („Службени гласник РС”, број 15/09),
  - Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС”, број 18/21-4 и 36/21);
  - Програм за борбу против трговине људима у Републици Србији за период 2024–2029. године: 25/2024-3
- Локални стратешки документи
- Стратегија развоја општине Мали Иђош 2017-2027
  - Акциони план општине Мали Иђош за унапређење положаја жена и родне равноправности за период 2024-2027
  - Локални акциони план за инклузију рома у општини Мали Иђош 2022-2024 (израда новог је у току)

Најважнији закључци Анализе документације су следећи :

Усклађивање ЛАП-а за управљање миграцијама општине Мали Иђош са стратешким документима је од изузетног значаја за квалитет и релевантност ЛАП-а.

Локални акциони план за управљање миграцијама настаје као израз потребе решавања питања избеглица са простора бивше Југославије и интерно расељених лица са територије АП Косово и Метохија, као и повратника по основу споразума о реадмисији.

Међутим, нови трендови миграцијских кретања, препознати су у националним стратешким документима, па питања сарадње са дијаспором, повратних и циркуларних миграција, унутрашњих миграцијских кретања, и демографских промена, све више добијају на значају.

За садржај ЛАП-а општине Мали Иђош је посебно битна Стратегија о економским миграцијама Републике Србије за период 2021–2027. године, која спада међу стратешке документе, који су усвојени у скорије време.

2.3. Осврт на предходне програме подршке

Општина Мали Иђош до сада није имала ниједан усвојени стратешки документ који се односи на избеглице и миграције, али је ипак, у периоду од 2007. до 2024.г је, у сарадњи са КИРС-ом и УНХЦР-ом, реализовала више различитих програма и пројеката намењених побољшању услова живота избеглих и интерно расељених лица. Ти пројекти су, углавном, били усмерени на трајна решења стамбених потреба, као основ за интеграцију.

Табела реализованих програма и пројеката периоду од 2007-2024.г.

ГОДИНА	ДОНАТОР/ПАРТНЕР	ПРОЈЕКАТ	КОРИСНИЦИ	РЕАЛИЗОВАНО
2007	IPA/UNHCR/INTERSOS	грађевински материјал	ИЗБ/ИРЛ	13 пакета
2008	IPA/UNHCR/INTERSOS	грађевински материјал	ИЗБ/ИРЛ	4 пакета
2009	IPA/UNHCR/INTERSOS	сеоска домаћинства	ИЗБ/ИРЛ	8 откупа
2009	IPA/UNHCR/INTERSOS	економско оснаживање	ИЗБ/ИРЛ	7 пакета
2010	КИРС/ОУ МАЛИ ИЂОШ –буџетска ср.	грађевински материјал	ИЗБ	12 пакета
2013	КИРС/ОУ МАЛИ ИЂОШ –буџетска ср.	грађевински материјал	ИЗБ/ИРЛ	15 пакета
2015	КИРС/ОУ МАЛИ ИЂОШ –буџетска ср.	грађевински материјал	ИЗБ	12 пакета
2016-2018	КИРС/ЈУП/ОУ МАЛИ ИЂОШ (РХП)	грађевински материјал	ИЗБ	20 пакета
2016-2018	КИРС/ЈУП/ОУ МАЛИ ИЂОШ (РХП)	сеоска домаћинства	ИЗБ	10 откупа
2022.	КИРС/ОУ МАЛИ ИЂОШ –буџетска ср.	грађевински материјал	ИЗБ	9 пакета
2022.	КИРС/ОУ МАЛИ ИЂОШ –буџетска ср.	грађевински материјал	ИРЛ	8 пакета
2022.	КИРС/ОУ МАЛИ ИЂОШ –буџетска ср.	сеоска домаћинства	ИРЛ	4 откупа
2022.	КИРС/ЈУП/ОУ МАЛИ ИЂОШ (РХП)	сеоска домаћинства	ИЗБ	8 откупа

Решавањем стамбених потреба избеглица и интерно расељених лица, стварају се услови за њихову интеграцију у нашој општини, чиме се (у мањем обиму) утиче и на смањење одлива становништва из општине.

У сарадњи са Покрајинским фондом за избегла, расељена лица и за сарадњу са Србима у регион остварена је и помоћ за економско оснаживање за више ИРЛ породица.

Добри примери:

К.Ћ. – интерно расељено лице са Косова и Метохије, са боравком у општини Мали Иђош, место Фекетић, ромске националности се обратио поверенику за избеглице са молбом да му помогне око израде „бизнис плана“ за учешће на Јавном позиву за доделу помоћи за економско оснаживање које је расписао Покрајински фонд за избегла и интерно расељена лица. Уз помоћ повереника припремљена је сва документација за пријаву на Јавни позив, и К. Ћ. Је добио пример. Ускоро је почео да одржава зелене површине (испред кућа становника) у општини и за тај свој рад је добијао новчану накнаду. Охрабрен његовим примером и његов брат И.К. подноси пријаву на јавни позив и добија моторну тестеру. Њих двојица удружују свој рад, од зараде купују и трактор и још опреме и тренутно одржавају 20% зелених површина и воћњака у општини.

Својим радом успели су да материјално обезбеде своје породице, да се интегришу у средини, да се одреде за трајну пријаву пребивалишта и да дају добар пример осталим припадницим ИРЛ ромске националности да могу својим радом да обезбеде материјални и социјални статус у окружењу, а не да се само ослањају на социјална давања.

Учествујући у програмима подршке за избеглице и ИРЛ, повереништво и општинска управа су стекли нова знања и искуства, која ће у многоме помоћи у реализацији будућих планираних пројеката. За учешће у РХП програмима, општина је од Јединице за управљање пројектима добила све похвале за сарадњу.

Општина Мали Иђош је у периоду од 2021. до 2024.г., кроз партнерство са Министарством за бригу о селу, учествовала у реализацији доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом за кориснике млађе од 45 година за 21 домаћинство на територији општине, а све у циљу “смањење миграторних кретања становништва која доводе до депопулације у руралним подручјима Републике Србије, мотивисање сеоског становништва да остане на селу и подстицање младих да се врате на село, решавањем стамбеног питања.“

2.4. Анализа проблема у локалној заједници по питањима унапређења положаја миграната и управљања миграцијама извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резулата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

Анализа је урађена коришћењем SWOT технике.

УНУТРАШЊИ ФАКТОРИ	Снаге локалног система (S)	Слабости локалног система (W)
	Подршка општинске управе и релевантних локалних институција;	Ограничени финансијски фондови локалне самоуправе;
	Стручност чланова Савета за миграције у различитим областима од значаја за циљну групу;	Неповољни економски и образовни услови за останак младих у општини
	Препознавање економских - унутрашњих миграната и дијаспоре као приоритетне групе у смислу демографског пада општине	Мала понуда послова у локалној заједници
	Искуство у партнерским пројектима	Одлив становништва млађих генерација – економске миграције и исељавање
	Усвојена стратегија развоја општине Мали Иђош 2017-2027	Немогућност праћења кретања мигрантске популације
	Инфраструктурно опремљена индустријска зона	„Одлив мозгова“
	Могућности (O)	Препреке (T)
СПОЉНИ ФАКТОРИ	Постојање стратешких докумената за управљање миграцијама на националном нивоу;	Лоша глобална економска ситуација;
	Политичка воља	Спора имплементација националних стратегија и планова
	Опредељења средства у буџету локалне самоуправе и Републике	Постепено смањење донаторских фондова
	Интезивирање сарадње са Комесаријатом	Недовољно информација о иселјеницима и економским мигрантима
	Повезивање и сарадња са дијаспором	Исељавање младог, репродуктивно и радно способног становништва,
	Спољна улагања у економски развој јединице локалне самоуправе	Губитак људског капитала исељавањем,
	промовисање инфраструктурно опремљене индустријске зоне, спремне за улагање капитала	

Најважнији закључци ове анализе су:

Главне **снаге** локалне заједнице релевантне за питања управљања миграцијама су:

- политичка воља и подршка општинске структуре власти,
- Препознавање економских миграната - унутрашњих и дијаспоре као приоритетне групе у смислу демографског пада општине
- стратешки приступ развоју Општине у различитим областима - уједињење циљева свих стратешких докумената општине (Стратегија развоја општине Мали Иђош 2017-2027; Акциони план општине Мали Иђош за унапређење положаја жена и родне равноправности 2024-2027) са циљем да се спречи даљи одлив становништва тако што ће се створити одрживи услови за економски и социјални развој, како општине, тако и самог становништва.

Стратегија развоја општине Мали Иђош 2017-2027 је као стратешки циљ развоја општине назначила, између осталог, индустријску (радну) зону. У периоду од усвајања стратегије до 2025.г. постигнут је велики напредак у остваривању овог циља који се огледа у следећем:

- опредељена је локација индустријске зоне предвиђена за десетак фабрика
- индустријска зона је комплетно инфраструктурно опремљена (прикључак за струју, воду, гас, телекомуникације...)
- изграђена је и комплетна друмска веза, како са аутопутем, тако и са локалним путевима
- једна парцела је продата инвеститорима из Мађарске и ускоро се очекује почетак изградње фабрике за исхрану кућних љубимаца, која ће сировине за производњу набављати директно од локалних произвођача (углавном пољопривредних произвођача)
- очекује се потписивање уговора са шведском фирмом, која најављује отварање радних места за више од 40 високообразовних и толико и нижеобразовних профила.
- стручност и посвећеност чланова Савета за миграције.

У даљем раду **требало би побољшати** следеће капацитете локалне заједнице:

- већу видљивост проблема одлива становништва
- континуирано планирање наменских средстава у буџету локалне самоуправе за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица.

Најзначајније спољашње **могућности**, које из ширег друштвеног окружења делују на питања миграција у локалној средини су:

- Постојање стратешких докумената за управљање миграцијама на националном нивоу;
- активности и програми КИРС-а,
- Повезивање и сарадња са дијаспором
- промовисање инфраструктурно опремљене индустријске зоне, спремне за улагање капитала

Као важне **препреке** из спољашњег окружења које би требало узети у обзир у процесу даљег планирања, идентификоване су следеће: економска криза на глобалном нивоу

- смањење донаторских фондова намењених овим питањима и
- Недовољно информација о исељеницима и економским мигрантима

ПОГЛАВЉЕ 3:

ЦИЉНЕ ГРУПЕ

У складу са анализом стања и анализом проблема у општини Мали Иђош, долазимо до закључка да су циљне групе овог ЛАП-а категорије описане у поглављу 2 и то:

- Избеглице
- Интерно расељена лица
- Унутрашњи мигранти
- Економски мигранти
- Дијаспора и повратници из иностранства,

Критеријуми за утврђивање приоритета код избеглица и интерно расељених лица су:

- Број чланова породичног домаћинства
- Породично домаћинство чији је члан настрадао или нестао у сукобима на просторима бивше СФРЈ
- Број малолетне деце у породичном домаћинству
- Број малолетне деце или деце на редовном школовању у једнородитељском породичном домаћинству
- Породично домаћинство са дететом са инвалидитетом или сметњама у развоју
- Стамбена ситуација подносица захтева и чланова његовог породичног домаћинства
- Материјални положај породичног домаћинства
- Смањење или губитак радне способности или телесно општење
- Болести од већег социјално-медицинског значаја, у складу са прописима о здравственој заштити
- Бруто површина непокретности, по члану породичног домаћинства.

Посебно рањиве групе у оквиру претхног приоритета су:

- Самохрани родитељи
- Старачка самачка домаћинства
- Породице чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна особа и /или дете са сметњама у развоју
- Вишечлане и вишегенерацијске породице
- Породице погинулих
- Имају мање приходе по члану породичног домаћинства
- Имају већи број малолетне деце или има трудна жена у породичном домаћинству.
- Малолетно лице, странац, без пратње родитеља или старатеља то јест дете млађе од 18 година које се нашло изван своје земље порекла услед тражења азила, због страха од прогањања или непостојања заштите услед кршења људских права, оружаног сукоба или немира у земљи порекла, жртве трговине људима, ради сексуалног или другог искоришћавања или бекства од сиромаштва у земљи порекла. Малолетна деца без пратње на смештају у Центру
- Становници нехигијенских насеља из категорија интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији ромске националности
- Породице миграната у којима је жена носилац домаћинства

Критеријуми за утврђивање приоритета код економских миграната:

- Радно способно становништво
- Млади брачни парови са децом

ПОГЛАВЉЕ 4:

ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

4.1.ОПШТИ ЦИЉ:

Управљање миграцијама свеобухватно у циљу заштите права миграната и стварања привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, подстицање повратних миграција, јачање веза са дијаспором, и коришћење развојног потенцијала општине у циљу привлачења инвестирања и трансфера знања свих мигрантских група.

4.2. Специфични циљеви и мере

У циљу остварењу општег циља, ЛАП је дефинисао 4 посебна циља

1. Становање
2. Економско оснаживање
3. Стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, подстицање повратних миграција
4. Успостављање веза са дијаспором

Специфични циљ 1:

Унапредити стамбену ситуацију и услове становања породица избеглих и интерно расељених лица, и младих радно способних људи са породицама у циљу спречавања одлива становништва.

У овој области потребно је, у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције, као и са Министарством за бригу о селу, радити на укључивању и учествовању у програмима за стамбено збрињавање избеглица и интерно расељених лица на територији локалне заједнице и учествовање у реализацији доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом за кориснике млађе од 45 година на територији општине, а све у циљу смањење миграторних кретања становништва која доводе до депопулације у руралним подручјима Републике Србије, мотивисање сеоског становништва да остане на селу и подстицање младих да се врате на село, решавањем стамбеног питања.

Мере у оквиру специфичног циља 1:

1.1. Решавање стамбених потреба породица избеглих и интерно расељених лица

У периоду од 2025. до 2029. године трајно решити стамбено питање за најмање 10 породица избеглица и интерно расељених лица доделом помоћи за куповину сеоских кућа са окућницом и малог гранта адаптацију предметних сеоских кућа

1.2. Побољшање услова становања кроз доделу пакета грађевинског материјала за адаптацију или завршетак изградње стамбеног објекта породицама избеглих, интерно расељених лица

У периоду од 2025. до 2029. године трајно решити стамбено питање за најмање 15 породица избеглица и интерно расељених лица кроз доделу пакета грађевинског материјала за адаптацију или завршетак изградње стамбеног објекта.

1.3. Решавање стамбених потреба младих радно способних људи са породицама у циљу мотивисања и подстицања младих да се врате на село.

Формирати радно тело за помоћ при прибављању потребне документације за учешће корисника у програмима Министарства за бригу о селу за доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом на територији Републике Србије

Специфични циљ 2:

Обезбедити економско оснаживање лородица избеглих, и интерно раселених лица доделом доходних пакета.

Мере у оквиру специфичног циља 2:

2.1. Спровођењем програма КИРС-а за набавку и доделу робе и материјала за покретање, развој и унапређење доходних активности за породице избеглих и интерно раселених лица у периоду од 2025. до 2029. године економски оснажити најмање 20 породица избеглих и интерно раселених лица.

Специфични циљ 3:

Стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, подстицање повратних миграција

Мере у оквиру специфичног циља 3:

3.1. Промовисати индустријску зону на територији општине као инструмент за привлачење инвестиција и отварање нових радних места, у циљу смањења економски мотивисаних миграција, подстицања повратка становништва и доприноса одрживом локалном развоју.

3.2. Креирати подстицајно окружење за запошљавање и ангажовање високообразованих младих, са циљем спречавања одлива мозгова, подстицања повратка младих који су се образовали или радили у иностранству и унапређења локалног развоја кроз искоришћавање постојећих људских ресурса.

Специфични циљ 4:

Успостављање веза са дијаспором

Мигранти одласком у развијене земље усвајају нова знања, вештине и контакте. Постају део глобалног тржишта рада, глобалне мреже знања, истраживања и иновација и бивају упознати са глобалним трендовима у областима свог рада. Отварају им се боље пословне могућности и остварују бољи стандард него што би то могли у Србији. Истовремено остају повезани са Србијом кроз друштвене мреже, приватне и професионалне, и постоји могућност да кроз њих пренесу своје људске и друге ресурсе и на тај начин убрзају развој, пре свега, општине Мали Иђош, а затим и Србије и њено придруживање глобалним токовима.

Мере у оквиру специфичног циља 4:

4.1. Унапредити друштвене механизме и институционалне капацитете за подршку циркуларним и повратним миграцијама, уз фокус на стварање услова за праћење, циркуларних и повратних миграција, чиме ће се ојачати повезаност дијаспоре са матицом и унапредити локални развој

4.2. Омогућити континуирано спровођење активности и јачати односе матичне државе и дијаспоре, као и матичне државе и Срба у региону кроз разне едукативне платформе за учење, како би обезбедили адекватне образовне, социјалне и политичке услове за успешан развој и очување српског језика

ПОГЛАВЉЕ 5.

АКТИВНОСТИ – ЗАДАЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Мера 1.1

У периоду од 2025. до 2029. године трајно решити стамбено питање за најмање 10 породица избеглица и интерно расељених лица доделом помоћи за куповину сеоских кућа са окућницом и малог гранта адаптацију предметних сеоских кућа

Активности у оквиру мере 1.1.	Планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
1. Обезбеђивање финансијских средстава	30 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор			Локална Самоуправа, Донатор	КИРС
2. Формирање комисије	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије			Скупштина општине	
3. Усвајање правилника о раду Комисије	8 дана	Усвојен правилник	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
4. Расписивање јавног позива	4 недеље	Оглас објављен	Садржај и услови конкурса			Општинска комисија	
5. Избор корисника - прелиминарна листа	90 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници, извештаји			Општинска комисија	
6. Израда и објављивање коначне листе	10 дана	Утврђена коначна листа	Одлука	Постојећи дски ресурси		Општинска комисија	КИРС
7. Мали грант – спецификација грађевинског материјала и поступак Јавне набавке	6 недеља	Тендер расписан и одабран најбољи понуђач	Садржај и услови тендера, садржај понуда			Општинска комисија	Општинска комисија за јавне набавке
8. Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Садржај уговора			Јавни бележник	
9. Испорука малог гранта	30 дана	Подељена помоћ	Садржај и квалитет помоћи	Постојећи људски ресурси		Повереник, Општинска комисија	
10. Праћење уградње грађевинског материјала	3 месеци	Пропраћена реализација програма и уградње материјала	Квалитет и ниво остварености			Повереник, Општинска комисија	КИРС
11. Извештај о реализацији програма	6-12 месеци од дана испоруке	Реализација документована	Садржај извештаја			Повереник, Општинска комисија	КИРС

Мера 1.2.

У периоду од 2025. до 2029. године трајно решити стамбено питање за најмање 15 породица избеглица и интерно расељених лица кроз доделу пакета грађевинског материјала за адаптацију или завршетак изградње стамбеног објекта

Активности у оквиру мере 1.2.	Планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
1. обезбеђивање финансијских средстава	30 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор			Локална Самоуправа, Донатор	КИРС
2. Формирање комисије	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије			Скупштина општине	
3. Усвајање правилника о раду Комисије	8 дана	Усвојен правилник,	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
4. Расписивање јавног позива	4 недеље	Оглас објављен	Садржај и услови конкурса			Општинска комисија	
5. Избор корисника и израда прелиминарне листе	90 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници, извештаји			Општинска комисија	
6. Израда и објављивање коначне листе	10 дана	Утврђена коначна листа	Одлука	Постојећи људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
7. спецификација грађевинског материјала и поступак Јавне набавке	6 недеља	Тендер расписан и одабран најбољи понуђач	Садржај и услови тендера, садржај понуда			Општинска комисија	Општинска комисија за јавне набавке
8. Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Садржај уговора			Јавни бележник	
9. Испорука грађевинског материјала	30 дана	Подељена помоћ	Садржај и квалитет помоћи	Постојећи људски ресурси		Повереник, Општинска комисија	
11. Праћење уградње грађевинског материјала	3 месеци	Пропраћена реализација програма и уградње материјала	Квалитет и ниво остварености			Повереник, Општинска комисија	КИРС
12. Извештај о реализацији програма	6-12 месеци од дана испоруке	Реализација документована	Садржај извештаја			Повереник, Општинска комисија	КИРС

Мера 1.3.

Формирати радно тело за помоћ при прибављању потребне документације за учешће корисника у програмима Министарства за бригу о селу за доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом на територији Републике Србије

Активности у оквиру мере 1.3.	Планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
1. Формирање радног тела	15 дана	Формирати тим за помоћ при прикупљању документације за учешће на јавном позиву	Број чланова именованих у радно тело и Стручност радног тела	Постојећи		Општина Мали Иђош	Министарство за бригу о селу
2. Израда и усвајање правилника/плана рада радног тела са дефинисаним надлежностима и поступком пружања подршке корисницима.	15 дана	Усвојен правилник	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи		Општина Мали Иђош	Министарство за бригу о селу
3. Организација инфо-сесија или дана отворених врата за грађане који су потенцијални корисници програма		Потенцијални корисници информисани	Број реализованих инфо-сесија или јавних консултација	Постојећи		Општина Мали Иђош	Министарство за бригу о селу
Пружање директне административне подршке корисницима у прикупљању и подношењу документације		Реализација помоћи при прибављању потребне документације	Број корисника који су добили подршку у припреми документације	Постојећи		Општина Мали Иђош	Министарство за бригу о селу
2. Праћење реализације	90 дана	Статистика	Купљена сеоска домаћинства	Постојећи		Општина Мали Иђош	Министарство за бригу о селу

Мера 2.1

Спровођењем програма КИРС-а за набавку и доделу робе и материјала за покретање, развој и унапређење доходних активности за породице избеглих и интерно расељених лица у периоду од 2025. до 2029. године економски оснажити најмање 20 породица избеглих и интерно расељених лица.

Активности у оквиру мере 2.1.	Планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
1. обезбеђивање финансијских средстава	30 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор			Локална Самоуправа, Донатор	КИРС
2.Формирање комисије	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије			Скупштина општине	
3. Усвајање правилника о раду Комисије	8 дана	Усвојен правилник,	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
4.. Расписивање јавног позива	4 недеље	Оглас објављен	Садржај и услови конкурса			Општинска комисија	
5.. Избор корисника и израда прелиминарне листе	90 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници, извештаји			Општинска комисија	
6.. Израда и објављивање коначне листе	10 дана	Утврђена коначна листа	Одлука	Постојећи људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
7. јавна набавка опреме, машина и друге робе која је предмет пакета доходних активности	6 недеља	Јавна набавка спроведена	Документација потпуна	Постојећи људски ресурси		Општинска комисија	Општинска комисија за јавне набавке
8.Потписивање угора са корисницама	8 дана	Потписани уговори	Садржај уговора			Јавни бележник	
9. Испорука	30 дана	Подељена помоћ	Садржај и квалитет помоћи	Постојећи људски		Повереник, Општинска комисија	
10. праћење реализације и оцена успешности програма	12 месеци	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и				

Мера 3.1.

Промовисање индустријске зоне на територији општине у циљу привлачења капитала за отварање нових фабрика, а самим тим и радних места

Активности у оквиру мере 3.1.	Период реализације (од-до)	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и / или остали локални ресурси	Остали извори		
1. Предузимање свих припремних радњи за организовање трибине или радног састанка за потенцијалне инвеститоре	До 30 дана од усвајања плана	Дефинисани формат догађаја, одабрана локација, припремљен промо материјал	Број припремљених промоција, број позваних инвеститора, број дистрибуираних флајера	Људски, технички и други ресурси		Општинска управа	Национална служба за запошљавање
2. Избор предавача/ ангажовање стручњака за промоцију инвестиција	У року од 10 дана од планирања догађаја	Одабран и ангажован тренер	Број учесника	Буџет ЛС или пројектна средства		Савет за миграције и повереник	
3. Одржавање трибине, тренинга или радног састанка са циљем презентације индустријске зоне потенцијалним инвеститорима	1 до 2 дана по појединачној активности	Организоване и одржане радионице	број потенцијалних инвеститора који су присуствовали или број исказаних интересовања	Људски, технички и други ресурси		Савет за миграције и повереник	
4. Израда и дистрибуција извештаја и промотивних материјала	У року од 15 дана након догађаја	Урађен извештај о спроведеним активностима, урађени флајери о радионицама и појмовима везаним за миграције	Број флајера, број извештаја			Савет за миграције и повереник	

Мера 3.2.

Отварање нових радних места за високообразована лица, чиме би се створили услови за останак младих, високообразованих људи у општини.

Активности у оквиру мере 3.2.	Планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
1. Продаја парцела инвеститорима у индустријској зони	90 дана	и Закључени уговори са инвеститорима заинтересованим за отварање пословних капацитета и отварање нових фабрика (радних места)	Број потписаних уговора, број новоотворених радних места			Локална Самоуправа,	Инвеститор
2. Промоција радних места	90 дана	Повећан број пријава високообразованих кандидата за радна места у новоотвореним фабрикама	Број огласа/кампања, број пријављених младих			Скупштина општине	НСЗ

Мера 4.1.

До краја 2029. године унапредити друштвене механизме за стварање услова за праћење, подстицање и подршку циркуларним и повратним миграцијама.

Активности у оквиру мере 4.1.	Период реализације (од-до)	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси	Остали извори	Носилац активности	Партнери у реализацији
1. Унапређење начина прикупљања података о унутрашњим и спољним миграцијама до најнижих територијалних нивоа (ниво насеља), уз проширење индикатора и редовно статистичко праћење	2025-2029	Формиран тим за прикупљање и праћење података о миграцијама	10 Представника релевантних институција у општини ради на прикупљању података, а на основу резултата пописа 2022. године	Није могуће утврдити износ потребних средстава	Људски и други ресурси	ЈЛС, Савет за миграције повереник,	НСЗЗ, ЦЗСР, КИРС,
2. Успостављање контакта са лицима која су често спољној миграцији ради утврђивања њихових потреба	2025-2029	Успостављена комуникација са лицима која су у процесу миграције	Број контактираних лица; број попуњених упитника	Није могуће утврдити износ потребних средстава	Људски и други ресурси	ЈЛС, повереник, тим за прикупљање података и праћење миграција	НСЗЗ, КИРС ЦЗСР, НВО
3. Формирање базе података о врсти миграције узроцима и потребама лица која су у њој	2025-2029	Прикупљени подаци неопходни за формирање базе	Израђена анализа о спољним и унутрашњим миграцијама, утврђени узроци миграције грађана	Није могуће утврдити износ потребних средстава	Људски и други ресурси	ЈЛС, повереник,	НСЗЗ, КИРС ЦЗСР, НВО
4. Формирање стручне групе за израду миграционог профила општине Мали Иђош	2025-2029	Прикупљени подаци од значаја за праћење миграционих токова	Израђен миграциони профил општине	Није могуће утврдити износ потребних средстава	Људски и други ресурси	ЈЛС, повереник	НСЗЗ, КИРС ЦЗСР, НВО

Мера 4.2.

До краја 2029. године омогућити континуирано спровођење активности и јачати односе матичне државе и дијаспоре, као и матичне државе и Срба у региону кроз разне едукативне платформе за учење, како би обезбедили адекватне образовне, социјалне и политичке услове за успешан развој и очување српског језика

Активности у оквиру мере 4.2.	Период реализације (од-до)	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси	Остали извори	Посилац активности	Партнери у реализацији
8.1 Међуинституционална сардња у циљу што бољег мапирања дијаспоре	2025-2029	Формиран тим за прикупљање и праћење података о дијаспори	10 Представника релевантних институција у општини ради на прикупљању података	Није могуће утврдити износ потребних средстава	Људски и други ресурси	ЈЛС, Савет за миграције, повереник,	НСЗЗ, КИРС ЦЗСР, НВО
8.2 Прикупљање података о члановима дијаспоре пореклом са територије општине Мали Иђош,	2025-2029	Утврђен приближан број исељеника, дужина њиховог боравка у иностранству, могућност повратка у општину Мали Иђош и могућност пласирања својих развојних и финансијских потенцијала у локалну средину	Мапирано најмање 15 породица	Није могуће утврдити износ потребних средстава	Људски и други ресурси	ЈЛС, повереник,	НСЗЗ, КИРС ЦЗСР, НВО
8.3 Успостављање контакта са другим организацијама у иностранству ради повезивања дијаспоре и матице	2025-2029	Успостављен контакт са више удружења из иностранства са тенденцијом одржавања контакта ради организовања различитих заједничких активности	Успостављен контакт са 10 удружења из иностранства са договором о реализацији заједничких активности	Није могуће утврдити износ потребних средстава	Људски и други ресурси	ЈЛС, повереник,	НСЗЗ, КИРС ЦЗСР, НВО
8.4 Формирање базе података о члановима дијаспоре и потенцијалним повратницима	2025-2029	Прикупљени подаци неопходни формирање базе	У базу унето 15 лица	Није могуће утврдити износ потребних средстава	Људски и други ресурси	ЈЛС, повереник,	НСЗЗ, КИРС ЦЗСР, НВО

ПОГЛАВЉЕ 6.

РЕСУРСИ/ БУЏЕТ

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развијати на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Општина Мали Иђош је спремна да отвори буџетску линију са неопходним средствима намењеним за реализацију овог Локалног акционог плана. Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног плана биће уређен на основу разрађених годишњих планова за те године и у зависности од Буџета Републике Србије.

Овај Локални акциони план ће се, поред осталих намена, користити у сврху представљања Општине и привлачења донаторских средстава за реализацију наведених циљева.

ПОГЛАВЉЕ 7.

АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ

Аранжмани за примену ЛАП у Општини Мали Иђош обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) Структуре за управљање процесом примене ЛАП и
- 2) Структуре које су оперативне и примењују ЛАП

Структуру за управљање процесом примене ЛАП, након његовог усвајања, представљаће чланови Савета за миграције општине Мали Иђош који су учествовала у изради плана и евентално додатни чланова из реда кључних актера у локалној заједници, укључујући и кориснике овог плана. Савет за миграције општине Мали Иђош ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом ЛАП-а.

Овај Савет, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене ЛАП-а;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације ЛАП-а;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу управљања миграцијама у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији ЛАП-а;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формиран у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним акционим планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки/ севернобачког округа о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учесће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за

спровођење задатака Локалног плана;

- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција. Детаљне годишње планове за наредни период припремаће Савет за миграције општине Мали Иђош уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Локални савет ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати Скупштина Општине Мали Иђош.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

ПОГЛАВЉЕ 8.

ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације) ЛАП је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2025-2029. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини општине Мали Иђош. Финална евалуација обавиће се на крају 2029 године.

Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:

- Број нових програма за различите категорије миграната;
- Обухват различитих категорија миграната новим програмима;
- Структура корисника/ца програма;
- Ниво укључености различитих актера у подршку програмима у области управљања миграција у локалној *заједници*;
- Обим финансијских средстава издвојених за програме у области управљања миграција;
- Структура финансијских средстава издвојених за услуге у области управљања миграција (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), анкете, извештавање и др. Савет за миграције ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције - вршиће мониторинг и евалуацију. Локални савет ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана. Тим за мониторинг и евалуацију чиниће - стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно баве питањима избеглих, ИРЛ, повратника и азиланата као и представници/це корисничких група овог Локалног плана.

СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Овај Локални акциони план ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Мали Иђош“, а примењиваће се 2025. године.